

Література:

1. Боно Э. Серьезное творческое мышление / Перевод с англ. - М.: Попурри, 2005. - 415 с.
2. Выготский Л.С. Собрание сочинений: в 6 т. - М.: Педагогика, 1982. - Т.2. - 504с.
3. Давыдов В.В. Теория развивающего обучения. - М.: ИНТОР, 1996. - 544с.
4. Моляко В. О. Проблема обдарованості: нові етапи психологічних досліджень та їх практичної реалізації / Актуальні проблеми психології: Том 6. Обдарована особистість: пошук, розвиток, допомога. / За заг. редакцією С.Д.Максименка. - К., "BONA MENTE", 2002. - Вип.3. - Ч. 1. - С. 11-15.
5. Національна доктрина розвитку освіти. - К., 2002, 16 с.
6. Новые подходы к организации обучения в начальной школе. Методические рекомендации. - СПб, 2003. - 144 с.
7. Яковлева Е.Л. Развитие творческого потенциала личности школьника // Вопросы психологии. - 1996. - №3. - С. 28-33.
8. Modern language learning and teaching in central and eastern Europe: which diversification and how can it be achieved? Proceeding of the second colloquy of the European Centre for Modern Languages, Graz (Austria), 13-15 Feb. 1997. In cooperation with Directorate-General XXII of the European Commission. / Compiled and edited by Barbel Fink. - Strasbourg: Council of Europe, 1998. - 369 p.
9. Peterson A.F. Why children and young animals play: A new theory of play and its role in problem solving.- Copenhagen: Munksgard, 1988. - 56 p.
10. Woolfolk A. Educational Psychology. - Boston: Allyn and Bacon, 2000. - 661 p.

САКСОНСЬКА ГІМНАЗІЯ СВЯТОГО АФРА (SANKT AFRA) у м. МЕЙСЕН (НІМЕЧЧИНА) ДЛЯ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Петько Л. В., кандидат педагогічних наук, м. Київ

Цінний педагогічний досвід із роботи з обдарованими учнями презентує Саксонська гімназія Sankt Afra (далі будемо вживати термін Sankt Afra) для підтримки обдарованих у м. Мейсен, заснована у 1543 р. як школа для князів [1]. За даними 2008 р. у гімназії навчалося

285 учнів (148 дівчат та 137 хлопців). Працювало 43 учителі (22 жінки і 21 чоловік). Навчальний заклад носить ім'я на честь святого Афра, покровителя міста та єпископа Аусбургського.

Гімназія Sankt Afra перший навчальний заклад у ФРН, що повністю

забезпечується державою і є прикладом для інших навчальних закладів.

Витоки гуманістичної освіти та виховання в Sankt Afra виходять з часів німецького просвітництва. Вислів Канта «Сміливо до знань!» став девізом гімназії і вона представляє традиції «Князівської німецької школи Sankt Afra», заснованої 21 травня 1543 р. герцогом Морітцом Саксонським, який вимагав чіткого виконання його інструкцій щодо відкриття ще двох сестринських шкіл – Земельна школа Пфорта (1550) та гімназія Святого Августина у с. Грімма (Gymnasium St. Augustin in Grimma). Перший ректор Sankt Afra 30-річний Георг Фабріціус закладає фундамент вікових традицій цього навчального закладу. До школи Sankt Afra приймалися не тільки обдаровані діти з дворянських родин, але і з бідних верств населення Німеччини. Тобто, вже з XVI ст. в країні ставилося питання про виявлення, розвиток і допомогу обдарованим дітям, але економічне становище школи було важким.

Бібліотека існує в гімназії з 1543 р. і налічувала у 1557 р. 300 книжок, серед яких найціннішою була Біблія 1469 року. Після закінчення Другої світової війни (1945) фонд бібліотеки, у зв'язку з його цінністю, було розіслано до фондів Державної бібліотеки, бібліотек Дрезденського та Лейпцігського університетів, бібліотеки землі Саксонія.

Зараз проводиться кропітка робота щодо повернення книжкових екземплярів, але доля приблизно 4400 книжок досі невідома.

З травня 1945р. колишня Саксонська гімназія Sankt Afra переста-

ла існувати: там розташовувалися інші цивільні інституції нової після-воєнної влади. І тільки з липня 1992 р. вона почала своє відродження.

У 1995 р. в Саксонії під керівництвом Міністра-президента Курта Бідекофа було розглянуто нову концепцію щодо сприяння та підтримки обдарованих дітей у душі старої «князівської школи». Так, у 2001 р. після відбудови будівель, спортзалу, їдальні, численних інтернатних будиночків Саксонська гімназія Sankt Afra почала працювати на повну потужність. У 2001 р. у Sankt Afra навчалося 300 обдарованих учнів із сьомого по дванадцятий класи і навчальному закладу було надано статус гімназії.

На початку 2000-х років одночасно в багатьох землях почали відкриватися державні інтернати для особливо талановитих дітей.

Кожного навчального року Саксонська гімназія Sankt Afra (м. Мейсен) приймає до сьомого класу 50 учнів. До цього треба пройти трьохденні випробування: абітурієнти пишуть когнітивний тест, що визначає неабиякі здібності, визначаються спортивні здібності, соціальна зрілість та психологічне сприйняття. Після цього діти-переможці проходять ще трьохмісячний термін-випробування, пов'язаний із соціальною адаптацією. Навчальний заклад Sankt Afra своїм головним напрямком роботи вбачає: вивчення мов, математики, природничо-наукових, міжкультурних, мистецьких, естетичних, музичних знань.

Свої знання за даними напрямками гімназисти можуть поглиблювати в різних аддіта (Addita), згідно переговорів з менторами гімназії. Аддіта – не можна ототожнювати

Обдарована ДІТЯ

з факультативами, це – аудиторні заняття поглибленого викладання предмету з педагогом.

Молодші вихованці (Mittlere-stufe) повинні вибрати з чотирьох запропонованих їм два курси для поглибленого вивчення, але якщо хтось бажає, то може обирати і всі чотири.

Учні середнього ступеня I (Sekundarstufe I) також приймають участь як у природничо-наукових, так і заняттях з мов, між якими вони повинні зробити вибір (це стосується більшості класичних гімназій) За інтересом можна зробити вибір між латиною та давньогрецькою (як давні мови), так і між сучасними мовами: французькою, російською, іспанською, при цьому англійська – перша іноземна мова.

Усі гімназисти обирають спочатку три мови, а найобдарованіші – чотири. Китайська, португальська, чеська, арабська, іврит пропонуються за бажанням, факультативно.

Для учнів, які проявили інтерес до окремої теми, в Sankt Afra розроблена концепція, де виписано конкретно навчальну угоду: учень за власним планом (сценарієм) за підтримки викладача, паралельно з навчальним часом працює над обраною темою. В кінці такої навчальної угоди з метою демонстрації навчальних досягнень повинна бути представлена доповідь, стаття, твір або інший показник результату навчальних досягнень. Навчальна діяльність у восьмих-дев'ятих класах поділена на триместри.

У 10-му класі проводиться велика робота над предметною темою, яка оцінюється як підготовка до особливих навчальних до-

сягнень у Вищому ступені навчання II (Oberstufe). Додатково до викладання основних, базових предметів (Fundamentum) та поглибленого викладання аддітум I (Additum I) у гімназії є можливість поглиблення знань з предмету, що ставить за мету участь у предметних змаганнях аддітум II (Additum II). У рамках сприяння Additum II вихованці гімназії беруть участь у змаганнях з різних навчальних предметів і домагаються суттєвих успіхів: перші місця у змаганнях Німеччини з іноземних мов, інформатики, юнацьких дебатів, юнацьких досліджень.

Під час навчання в Oberstufe (Oberstufe, 9–10 класи) (понад вимоги навчальної програми) у Саксонських класичних гімназіях викладається ще третій курс – лайстунгкурс (Leistungskurs), спрямований на поширення пізнавального процесу. У протилежність до інших Саксонських класичних гімназій у Sankt Afra пропонується такий Leistungskurs у більшому обсязі, – тобто, надається можливість комбінувати, поєднувати предмети. Наприклад, могли бути вибрані учнем мистецтво, чи суспільствознавство, чи спорт, але не можна відокремити математику чи мову. Буде вивчатися мистецтво та мова, наприклад, театральний костюм та італійська мова. Надання такої можливості комбінування предметів відповідає законам Саксонського Міністерства культури, тому в цих рамках, гімназисти мають змогу записатися на такий незвичайний Leistungskurs. У 2006 р. вперше в Sankt Afra було здійснено давньогрецький Leistungskurs у поєднанні з природничо-науковими предметами. Така організація

навчально-виховного процесу дозволяє вже гімназістам 9–10 класів (Oberstufe) починати готуватися до серйозної наукової роботи, яка спрямована на дослідження на «стиках» наук, тому що всі сучасні наукові відкриття, серед яких і відзначені Нобелівською премією, зроблені саме у процесі поєднання, навіть не двох, а декількох наук.

Згідно Постанови Міністра культури землі Саксонія в Sankt Afra для учнів середнього ступеня II (Sekundarstufe II) англійська мова не викладалася, тому що навчальний процес було спрямовано на потужне опанування знаннями. Частково ця проблема з англійською мовою вирішувалася заняттями в Leistungskurs згідно навчального плану. Але за вимогами розпочатої Освітньої реформи в Німеччині до навчального плану гімназії Sankt Afra на 2008/2009 н.р. введено в Oberstufe (9–10 кл.) вивчення повного курсу англійської мови і додатково гімназисти мають можливість вдосконалювати свої знання з англійської у запропонованому курсі за вибором «Англійська література».

Такі курси за вибором пропонуються таким чином: є курс за вибором «Італійська мова» або «Англійська мова», а вибрати треба курс як «Мова і театр», «Мова та астрономія».

Гімназією Sankt Afra у співробітництві з Дрезденським технічним університетом за підтримки фірмою «Німецький телеком», розроблено програму Fruhstudium (раннє навчання), що передбачає залучення гімназистів 10–12 класів, які показали значні досягнення у навчанні, навчатися в університеті за обраною спеціальністю на денному відділенні. Після вдалого закінчення

навчального семестру випускники Sankt Afra зараховуються до навчання у Дрезденському технічному університеті.

Особливі навчальні досягнення (BeLL) визначаються у гімназистів Sankt Afra як спеціальна дослідницька робота з предмету в рамках іспиту на атестат зрілості.

Напротязі навчання в 11–12 класах учні присвячують час цій Facharbeit (роботі з предмету), щоб у кінці навчання представити до захисту на колоквиумі виконане дослідження, яке повинно відповідати всім висунутим для цього вимогам, науковим та стилістичним критеріям. До того ж, розглядаються на колоквиумі і власні дослідницькі проекти випускників, котрі повинні задовольняти університетські вимоги. Усі представлені доробки здаються до фонду бібліотеки, щоб майбутні вихованці мали змогу продовжити далі розпочату дослідницьку роботу.

Для отримання атестату зрілості випускники 12-го класу гімназії пишуть саксонський центральний іспит згідно Національної освітньої угоди. (як правило результати успішні) і до того ж гімназист повинен напротязі двох останніх років обрати три курси поглибленої підготовки, котрі він складає окремо. До того ж випускник повинен попередньо вирішити – чи буде він представляти свої здобуті досягнення з Leistungskurs (BeLL) під час випускних іспитів.

Перебування вихованця в Саксонській гімназії Sankt Afra закінчується отриманням атестату зрілості та «Афра-сертифікату». До того ж кожен випускник володіє латиною або класичною грецькою мовою.